

Patinus, frequentes cum hoc titulo existere Inscriptiones veteribus in lapidibus : quas ille accipi posse putat vel de *Victoria Veneris* apud *Pari-* *Patin. Imp.*
dem in illa, quam supra retuli, pulchritudinis cum *Junone & Miner-* *p. 200.*
va contentione : vel cum *Venus & dea*, & mater amorum vulgo habetur, de *Potentia amoris*, univ^{er}sum prope *Mundum* subigente, ac vincente. Ast quoniam tuo in numo *Martem* retinet *Venus*, & in duobus aliis laudatis hæc eadem spoliis *Martis* dives comparet : alluditur certe ad impotentiam amoris, qua *Venus* olim *Martem* pellexisse confingitur : ac proinde *Victrix Martis*, cæterorum *Victoris* prædicatur. Libuit porro hæc imago, & encomium istud *Quiritibus* tanto magis, quia *Æneæ* propago erant, hic vero *Veneris* filius, hujus amafius *Mars*. Potissimam vero causam fuisse non vane conjicio, ut unico numo *Augustus* pariter, & *Augusta* honore divino mactarentur, illo per *Martem*, maxime si bello inclitus erat, uti *M. Aurelius*, indicato, illa per *Venerem* designata. Amoris porro casti, sacroque conjugii fœdere illigati *Victoria*, præterquam quod utili dulcedine omnes delinuat, nemini etiam *Principum* pudori est.

DIALOGUS XXIV.

De

PVDICITIAE, CONCORDIAE, FOECVNDI-
 TATIS, & PIETATIS in Liberos Imaginibus.

PUBLIUS.

Cum *Vestam* lego in proximo numo perpulchro, qui mihi non ob-
 tigit, omittere tamen non possum, quin pluribus meis in nu-
 mis me *Vestam* videre commemorem, sed solam, sive stantem,
 sive sedentem, quandoque cum adscripto nomine *VESTA*,
 alias cum epigraphe : *AVGVSTA*. Symbola ejus sunt, vel *Palladium*,
 vel *fax*, vel *patera*. *TVLL. Vestam* nonnulli, qui veteres fabulas cu-
 derunt, *Primam deorum dearumque* commenti sunt, ante *Saturnum*, cujus
 matrem eam volunt, ante *Jovem*, *Junonem*, omnesque cæteros cultam:

Pars II.

Bb

alii

alii vero ex Saturno, & ope genitam, Jovisque, Neptuni, ac Plutonis, Junonis item, Cererisque sororem mentiuntur. Quid porro *Vestæ* nomine vere coluerint Romani, æque incertum. Plurimorum opinione virgo fuit perpetua, & Ignem designabat, qui dum nihil ex se producit, castimonix typus evasit. Nemo autem diffitetur, Ignem sacrum eam fuisse, Trojæ cultum, deinde ab Ænea in Italiam secum delatum, constitutis Vestalibus Virginibus, qui eum fovere perpetuo ceu *Custodem Imperii Flammam* debuerunt. In numis Augustarum, aut Vestæ, aut Templi sui, vel Aræ, aut Vestalium Virginum imagines signare placuit, designandæ *Pudicitix* ergo, qua vel erant, vel esse debuerant Principes illæ fœminæ.

II. Præsentem numum *Julix*, quam *Septimius Severus* conjugem habuit, *Patin. Imp. ex Cl. Patino* tibi pinxi, qui est æris medii. Vultus *Julix*, ac nomen ornant *Adversam*. Retro Templum adspicis rotundum, cum *Vestæ* simulacro: ante illud vero Aram, in qua ignis exardet. Adstant aræ hinc, ut videtur, ipsa *Julia*, inde Vestalium Virginum Præses: post hanc Vestalis alia, uti post *Juliam* fœmina altera non velata, una forte filiarum ejus, quarum duas genuit, præter filios *Caracallam* & *Getem*. Ambæ porro, *Julia* nempe & Præses Vestalis, pateram libatoriam simul tenere, & liquorem sacrum aræ affundere videntur. *Epigraphe*: VESTA. Infra: S. C. Addit vero *Cl. Patinus* mox ibidem alterum numum, ubi non quatuor, sed sex mulieres sacrificio adstantes videas, cum lemmate: VESTA MATER. Quantumvis autem Vestales omnes ad hæc sacra advocare libuisset, male tamen hic litatum est. Infelix namque *Julia*, licet alias in numis PIA FELIX AVGVSTA scriberetur, a *Pudicitix* sacris abfuit immane quantum, incestus cum proprio filio *Caracalla* apud Scriptores insimulata.

III. PVB. Quod sequens numus refert, *Pudicitix* elogium, apud me tertium lego: ubique tamen non nisi unica est mulieris sedentis imago. TULL. Ut proinde pretiosum a vili, atque vulgares & communes numos a selectis internoscere discas, numum parvi æris multo elegantiorum denuo ex *Cl. Patino* attuli: qui eundem typum etiam in maximo ære se possidere testatur. *Adversa* ejus circa Caput fœmineum nomen habet: HERENNIA ETRVSCILLA. AVGVsta. In *Aversa* fœmina sedet parte superiori nuda, dextramque versus faciem attollens, læva sceptrum tenet, quam *Cl. Patinus* putat esse Deam, vel Virtutem *Pudicitiam*. Adstant eidem hinc & inde salus dea cum serpente suo, & Felicitas seu

Id. ibid.

p. 316.

Tab. VI.

Num.

XIV.

seti Fortuna prope nuda, Columnæ innixa, atque eaduceum gestans :
qua quidem in imagine *Patinus* Pacem agnoscit. Lemma : PVDICITIA
AVGVSTAE.

Commonet me hic numus alterius cujusdam, magni moduli, quem
Eruditus vulgavit Cl. *Genebrierius* hinc cum capite miri ornatus, ac pre-
tiosi, & nomine : MAGNIA. URBICA AVGVSTA. Inde rursus fœmi-
na sedens capite velato, dextram pariter ad vultum attollens, qua tamen
pomum gestare videtur, læva hastam sustinens. Ante eam duo parvuli:
quorum præcipue alter, ambabus manibus quasi ad matrem protensis, pomum
appetere colligitur. A tergo fœminæ sedentis adstat Felicitas, decore
vestita, cum Caduceo & Cornucopiæ. Epigraphe, ut antea : PVDICI-
TIA AVGVSTÆ. Hariolatur hic Cl. *Genebrierius*, fœminam sedentem esse
Deam *Pudicitiam* : parvulos interpretatur *Carinum* & *Numerianum*, ceu
Magnia Urbica filios, quam vel exinde *Cari* Imperatoris fuisse conjugem
contendit. Hos, ait, togatos reverentiæ causa adstare Deæ quemad-
modum in aliis numis *Trajanus*, & item *Commodus*, minori forma Jovi
adstant Conservatori, quasi sub ejus tutela constituti. At vero Ill.
Spanhemius, hunc eundem numum pingens, advertit, *Genebrierium*, Re-
gizæ apud Gallos Societatis, quæ Inscriptionibus Numisque tractandis in-
stituta est, Affessorem Clarissimum, mox ab alio ejusdem Societatis Vi-
ro Docto commonitum fuisse : non posse videlicet his in parvulis, quo-
rum alter puerili more pomum appetit, aut saltem gesticulatur, *Cari*
filios accipi, quos Pater ad imperium evehctus statim, jam adultos quip-
pe, *Cæsares*, immo & *Augustos* dixit, ac proinde hunc numum etiam argu-
mento non esse, quod *Magna Urbica* conjugem *Carum* Augustum habue-
rit. Nihil equidem hoc loco controversia ista ad nos. Hoc tamen so-
lammmodo observo, videri mihi in utroque numo, tam *Patiniano*, in
cujus imagine forte sculptor pomum a se non observatum omisit effinge-
re, quam *Genebrierii*, aut sedere *Venerem cælestem*, cui pomum proprium,
neque *Pudicitiz* nomen disconvenit : aut ipsam Augustam, quo pacto *Pu-
dicitiz* vox nominis rationem non habet, sed meri elogii. Huic porro
Virtuti, *Pudicitiz* inquam, sive descripta hic tantum, sive insuper pi-
cta sit, intra casti Connubii limites persistenti, maxime apud Princi-
pem fœminam, rite congruunt *Fecunditas* per puellos designata, *Salus*
præterea, & *Felicitas* Reipublicæ comites. Casto quippe thoro Augusto
æther favet, & Mundus : Soboles vero inde procreatæ, tanquam aurea
poma, aurea populis atque provinciis secula spondent.

IV.

Genebr. in
El. R. Num.
p. 237.Spanhem.
Tom. II.
p. 311.

V. PUB. Post illustre *Pudicitiae* præconium in sequentibus numis com-
 Tab. VI. modum ad *Concordiae* conjugalis imagines transis, quæ, nisi salva *Pu-*
 Num. XV *ditia* consistere non potest. Prior numus, quem e meis selegisti, ar-
 genteus parvus circa Caput fœmineum inscribitur: JVLIAPAVLA AVG.
usta. Retro fœmina sedet, quæ, si velata esset, *Vesta* imaginem re-
 ferre posse mihi videretur. Ante eam enim fiat ara accensa, supra quam
 illa dextram cum patera extendit: lævo brachio geminum copix cornu su-
 stentat, unde fructuum loco geminæ lampades exardent. *Epigraphe*:
 CONCORDIAE AVGG.*ustorum*. Vota hic quodammodo fieri pro jucundis-
 simo conjugii delicio, animorum nempe mutuo consensu, cordiumque
 unanimi affectu, quem flammæ se mutuo excitantes atque foventes demon-
 strant, non difficulter apparet. TULL. Hæc vota intra se duntaxat
 consistere. Etenim *Juliam Corneliam Paulam* turpis ille *Elagabalus* pro-
 pe puer primam omnium conjugem accepit. Ardebant flammæ non ta-
 men nutriebantur: cito proinde extinctæ. Maculam enim nonnullam
 in *Paulæ* corpore causatus fœdus ille hircus, rupit vinculum, concordiam expul-
 lit, conjugem repudiavit. Interim peculiare est huic numulo tuo, quod flam-
 mas e cornubus copix prodeuntes exhibeat: vix in alio numo id vidisse me-
 in *Emblem.* mini Recte interim his flammis, si meliorum conjugum fuissent, Doctiss. *Ca-*
Amor. merarius suum illud Epigramma venustum subscriberet.

Felices TAEDAE, gemino quæ ardetis amore :
 Extinguent vestras tempora nulla faces.
 Altera si cedat, reduces dabit altera flammæ :
 Se fovet, & sese MUTUUS URIT AMOR.

VI. PUB. Qui sequitur numus æris medii, in *Adversa* non fœminæ,
 Tab. VI. sed *Aureliani* Imperatoris caput redhibet laureatum, cum nomine: IMP.
 N. XVI. AURELIANUS AUG.*ustus*. In *Aversa* ipse laureatus, ac paludatus ad
 lævam consistens cum hasta, dextram jungit Augustæ suæ *Severinæ* con-
 jugi: quæ sinistram attollens, *Aureliano* veluti monstrat parvulum ca-
 put, quod supra eos in medio existens, radios emittit, cum nonnulla
 vestis lacinia in humeris. Lemma est: CONCORDIA AUGUSTA. An
 in parvulo capite pignus quoddam Augusti thori, filiolum nempe, mu-
 tui inter conjuges amoris, tantoque firmioris Concordiæ pyrobolum su-
 spicer? TULL. Hæreo sane ad parvulum Caput: puto tamen, cum
 radios emittat, Apollinis esse, qui sub nomine *Orientis* frequens adstat
 in numis *Aureliani*. Ex *Severina* enim conjugæ, quam & ipsam, nisi e
 numis vix novimus, filiolum tantum, non filium, sustulisse a junthunc Impe-
 rato-

ratores. Cæterum laudat quidem hunc numum *Catalogus Gothanus Numorum* ibidem venalium : capitis vero parvuli, quod forte tibi exesum, apud te satis conspicuum est, ille non meminit.

Catal. Gothan. de An. 1715. p. 176.

PUB. Subdidisti his geminis numis meis peregrinum denuo, sed pulcherrimum Fœcunditatis Augustæ præconem. *TULL.* Ita bellus argutusque is mihi visus est inter reliqua præclara medii ac minimi æris cimelia, a Cl. *Patino* ingenti numero vulgata, ut præterire eum non potuerim. Sacer olim fuerat *Julia*, conjugi *Sepim. Severi* Imperatoris: unde in *Adversa* Caput ejusdem cum nomine præ se fert. In *Aversa* humi residet fœmina semidiscincta, lævo cubito super calathum reclinis, five vas hortense, unde plantula quædam, jam flore nitens, paulo post fructu fœcundanda, excrescit : dextram super orbem stellis notatum extendit : quam puellæ quatuor parvulæ circumstant. Lemma est : FœCUNDITAS. Infra : S. C. Quis tibi, Optime Publi, de hoc numo est sensus ? *PUB.* Reconditus certe est, nec aliunde, ut arbitror, quam e veterum Mythologia reposcendus. *TULL.* Facem imaginibus omnibus accendit sola vox *Fœcunditas*. In fœmina itaque humi confidente Tellurem, matrem omnium, contemplari licet : quæ ideo semidiscincta, ut aperto pectore matrem cognoscas, & parientem omnia, & promptis quoque uberibus nutrientem. Excrescens e calatho planta ipsius Fœcunditatis est index : Sphæra Mundum omnem, in quo illa se late undique exerit, designat. Stellæ adjectæ fœcundam astrorum virtutem indicant, qua in inferiora omnia influere assolent : uti & puellæ quatuor totidem anni tempora. E quibus ver florem tribuit, æstas fructum, autumnus maturitatem, hyems denique quietem, & novæ in futurum fertilitatis aptitudinem. Hactenus Mythologia.

Patin. Imp. p. 230. Tab. VI. N. XVII.

Jam porro, quid hæc ad *Juliam Augustam*, dispiciendum. Siquidem Imperio Augusto paret Mundus subjectus, Principes vero æque parum, atque res cæteræ omnes, vicissitudine exempti sunt : expedit in Mundo Politico non minus, quam in Naturali, Matrem existere fœcundam, e qua, cadentibus aliis, alia oriantur. Id porro Matres Augustæ feliciter præstare creduntur, si Principes pariant Juventutis, proles Regias. *Julia* itaque, duorum Cæsarum, *Caracallæ*, ac *Getæ*, nec non filiarum duarum Augustæ Matri, Romana adulatio *Tellurem* deam pro typo substituit. Per calathum, supra quem hæc recumbit, thorum *Julia* Augustum, non una, sed pluribus jam plantis fœcundum notabat. Sphæra imperium in-
nuit per orbem diffusum, hacque *Julia* Fœcunditate plurimum recrea-

tum, & nova veluti securitate fundatum. Stellæ, quæ in Sphæra coruscant, Augustæ Matri de Divina quodammodo propagine blandiuntur: ipsa namque veluti Dea habita, quos, nisi denuo Deos, parturiat? Deos, inquam, Divum festigia secuturos, & Imperio, ceu Mundo, præfuturos, postquam Patres sui, atque Avi, juxta lemma quorundam numerum, jam *Sideribus recepti* sunt. In puellis porro quatuor totidem Proles Augustæ, quibus *Julia* jam fœcunda erat, videntur expressæ, veluti Tutelares Imperii Dii: a quibus subditorum salus, ut ab anni temporibus Terræ fertilitas pendeat. Sic fere de hoc numo, quamvis laconice, sentit Cl. *Patinus*.

IX.

Tab. VI.
N. XVIII.

PUB. Elegantissimum profecto hoc schema est *Fœcunditatis Augustæ*: quam vero duo numi sequentes, planioribus quidem typis, sed diversis lemmatibus prædicant. Primum argenteum simul, & ex ære medio teneo, cum capite *Faustine* junioris, quæ *M. Aurelio* conjugii, profuturæ libidinis ergo, non tanto amori, quanto pudori fuit: tametsi ille, ignoranti similis, & fidem ei constantem, & omne officii genus, tum superstiti, tum defunctæ exhibuerit. *Aversa* Thalamum exhibet regium, & in ejus fronte sedentes, ac colludentes geminos infantulos. *Epigraphe*: SAECULI FELICITAS. Hujus quippe vadimonium hæc proles Reipublicæ præstare videbantur. *TULL.* Pingens hunc numum Cl. *Patinus*, mox alios duos ejusdem *Faustine* adjungit: in quorum prior stat mulier, ipsa forte Augustæ, utroque brachio infantulum alium gestans, binis insuper hinc & inde eidem ad pedes adstantibus, cum lemmate: FECUNDITAS. AUGUSTAE. Alter a priori nil differt, nisi quod duorum infantium loco quatuor omnino, unus altero adultior, matri gestientes assistant, cum epigraphe: TEMPORUM. FELICITAS. Non uno, sed variis annis, excusos esse hos numos oportet, prolium numero semper crescente: quarum septem *Faustine* e *M. Aurelio* tribuuntur, nisi aliis patribus fuerint. Filii duo, *L. Verus Cæsar*, & *Antoninus Geminus*, virilem ætatem non attigerunt: tertius *Comodus* ineptissime post patrem imperavit: cæteræ filiæ erant. Modicam ergo hæc tanta *Fœcunditas Augustæ* attulerat, sive *Seculi*, sive *Temporum Felicitatem*. *Compati* proinde *Quiritibus* merito possis, cum in numis suis dexterrime fingendis felicissimo ingenio fuerint, pari tamen fati felicitate, argumentum numerum, ipsamque quod attinet Reipublicam, nequaquam fuisse.

Patin. Imp.
p. 199.

X.

PUB. Tametsi omnibus in Matribus, & Prolibus Augustis, quorumvis numerum omina, & nomina jucunda, fausta, felicia sefellissent: sequen-

sequentis tamen numi elegans elogium eximie impletum est : quo vere sancta foemina, & Magni Constantini Mater, Diva Helena affecta fuit, Teneo hunc numum in ære parvo : cujus Antica hujus Matronæ piæ Tab. VI. vultu nitet, sic inscripta : FL.avia. HELENA AUG.usta, In Aversu N. XIX. stat foemina, nisi ipsa sit Augusta, fere ad eam normam, qua alias in Spei cernimus imagine, vestem attollens, dextra vero lauri, aut oleæ ramusculum deorsum vergentem gestans. Epigraphe : SPES ET SECURITAS REIP.ublicæ. Florido hoc ramo Constantinum, summum illum & Maximum Augustum, Divæ hujus Matris filium, & quotquot ex eo pulularunt, Cæsares, designatos esse reor, vel accipi saltem posse existimo : quo in Filio, uti & Nepotibus, Mater, & Avia Helena felici Orbis Reipublicæ Spem genuit, quæ in rem felicissime transit, omine tam firmo, ut Securitas ipsa succederet. Victorem enim peperit, qui non ense dubio, sed crucis Dominicæ cœlesti virtute, de hostibus acerbissimis triumphavit ; & qui deinde eandem unicam salutis anchoram, prædecessoribus omnibus incognitam, in folio Augusto collocans, Spem Orbis, ad Christi sacra traducti, contra quosvis etiam impetus furentis stygis, invictam, immobilem, securam reddidit.

TULL. Affectui pio indulges : ast ii, qui hunc numum signarunt, XI. tanto lumine non erant, ut ad fidem respicerent. Ingens illa Constantin M. vel de solo Maxentio Tiranno Victoria, & reddita per eam Pax, quarum alterutram vel oleæ, vel lauri ramus denotat, sat evidens eisdem fuit Spei atque Securitatis argumentum. Nobis porro circa hunc numum tuum alia observanda veniunt. Peculiare imprimis est, scribi in eodem Spes & Securitas : cum duo ejusmodi elogia, quæ separata quidem multis in numis exstant, unico in numo conjuncta raro admodum occurrant. Est tibi numulus alius æris minimi ejusdem Helenæ, quem & Cl. Patinus vulgavit, typi prorsus ejusdem cum tuo, in quo ta- Patin. Imp. men solummodo legas : SECURITAS REIPUBLICÆ. Pinxit Vir idem p. 353. Clariss. tertium quoque numum, in cujus Adversa nomina ita habent : FL.avia. JUL.ia. HELENA AUG.usta. In Aversa stat foemina cum ra Id. ibid. mo, & hasta transversa, atque Epigraphe : PAX PUBLICA. En ite- p. 359. rum unum tantum elogium. Interim non sine exemplo factum esse tuo LiebeGoth. in numo, ut elogia duo conjungerentur, liquet e numis geminis ejusdem Num. p. 82 ævi, quorum meminit Cl. Liebe. Utrumque produxit Cl. Bandurius, est. 83. que unus maximi moduli, hinc cum Capite Constantini Magni inde cum ejus sedentis imagine, adstantibus sibi filiis Crispo & Constantino : alter minoris formæ cum capite Crispi, Aversa vero, ut ante, Epigraphe

phe utrobique eadem est : SALUS ET SPES REIPUBLICAE. Placuit ergo ea ætate, sic duplicare præconia.

XII. Jam porro Ill. *Spanhemium* audire nos fas est. Monet is primum, nulla ratione, vel autoritate niti, quod tamen Cl. *Harduinus* conjicere ausus est, nimirum *Divam Helenam* credi posse uxorem *Constantini Magni*. Quid namque clarius, ut alia omnia mittantur, hac concordia *Eusebii*, *Sozomeni*, & *Sulpitii Severi* sententia : Nam **HELENA MATER PRINCIPIS CONSTANTINI** : quæ **AUGUSTA** cum **FILIO** conregnabat. Fuit nimirum Conjux prima *Constantii Chlorig*, quem ex ea patrem habuit *Constantinus Magnus* : at vero a *Chloro* repudiari debuit, dum is ea conditione a *Maximiano Herculeo* Cæsar diceretur, ut hujus sive filiam duceret, sive privignam. Quare præconium *Augustæ* non obtigit *Divæ Helenæ*, quia uxor erat *Augusti Chlorig*, quod opinari placuit Cl. *Harduino* : sed a *Constantino* filio *Augusto* eidem, ut *Matri suæ*, indultum est, iterum scribente *Eusebio* disertis verbis : **CONSTANTINUS M. MATRI** concessit, ut **AUGUSTA** diceretur, & *Numus* (at vero non unius tantum formæ & moduli) ejus *Imaginem* signaretur. - - - Quas monetas *Communitio Fidelium IN REBUS SANCTIORIBUS* olim servavit, propter *Pios* ejus mores, *Crucemque* repertam. Ulterius vero *Vir* idem *Illustrissimus* observat, duas præterea alias exstitisse *Helenas* : quarum una fuerit *Uxor Crispici* Cæsar, altera vero *Constantini M.* filia, & *impii* postea *Juliani Apostatæ* conjux. Harum quoque numos produxerunt *viri docti* : sed probe cavendum, ne, qui unius sunt *Helenæ*, alterius credantur. *Crispici* quidem *Uxor* *elogium Augustæ* in numis suis non fert : qui proinde certius internoscuntur. *Helena* vero *Juliani* æque, ac *Diva Constantini Mater*, jam **FL.avia. HELENA AUG.usta** : jam **FL. JUL.ia HELENA AUG.** subinde tamen **FL. HELENA MAXIMA** appellatur : quæ ultima epigraphæ inter *Helenam aviam*, & *Helenam neptem* securissime distinguit. Maxime vero vultuum diversitas crisin dabit : tametsi illo ævo, arte & industria jam plurimum collapsis, figurarum imaginumque fides oppido vacillet.

XIII. *PUB.* Quam lubrica sunt numerorum complurium vestigia, in quibus pedem satis cautum figere, maxime tironi, summe arduum. *TULL.* Excitare ista liberale tuum ingenium debent : cujus vis se nullibi majori cum laude, immo & voluptate, quam in pervadendis rebus difficillimis exerit. Restat porro ultimus nobis non modo *Tabulæ* hujus, sed & totius *Partis* præsentis *numus*, qui residuum adhuc, illudque non postremum

num Matrum Augustarum Officium laudat, *Pietatem* nempe in liberos. Mater non fit, quæ amare non novit. Hanc enim amoris legem natura scribit in cordibus: quæ sane humana non sunt, immo magis, quam in bestiis effera, si in liberos impia fuerint. Multum vero interest, *Pietatem* in Matribus quid appelles. Primum earum officium, nutrire, quod genuerunt, ut cum lacte & vires bibant, & virtutem parentis. Alterum, ita liberos instituere, ut, quantum crescunt ætate, tantum probitate adolescant. Tertium, Principibus pueris jugi exemplo amorem in subditos, immo patris affectum, tamdiu suadere, donec persuadeant. Hæc in liberos *Pietas* est, quæ Matrem Principem decet. Sed raræ nantes in gurgite vasto. Lac præbere fastidio est, duciturque pudori, Probitatis disciplinam studium vanitatis enervat. Paternum in subditos affectum vetat superbia. Miremur, sic cessante Matrum Augustarum *Pietate*, solium Augustum plures Tirannos, quam Principes occupasse? Tantum Reipublicæ interest, *Pias* esse suis Principibus Juventutis, & obtingere Matres: tantum in recessu habet descriptum in numis elogium *Pietatis*.

Tu illud legis in numo æreo medio *Plautilla*, quæ conjux erat *Caracallæ*, sed *Dionis* testimonio, *femina impudentissima*. Non ergo, quam impendit, laudat hic numus, sed quam discere debuerat, prælegit ei *Pietatem*. Parte anteriori circa caput fœmineum legitur: PLAUTILLA AUGUSTA. Retro stat *Pietas*, aut ipsa Augusta, cum hasta, lævo brachio infantulum gestans, ubera petentem. *Epigraphe*: PIETAS AUGG.ustorum. Non ergo matris duntaxat, sed patris etiam *Pietas*, quæ utrique plurimum defuit, imploratur. Nisi *Plautilla* caput hic adesset, arbitrari liceret, hunc numum spectare fratres Augustos *Caracallam* ac *Getam*. Cæterum de hujus fœminæ prolibus vetus historia undique fillet: hodie filius eidem Antoninus, unacum filia tribuitur: quo idoneo teste, non liquet. Id vero tanto certius constat, *Plautillam* a marito *Caracalla*, una cum fratre *Plauto* primum in Siciliam, deinde in insulam Liparam fuisse relegatam, & post longam summanque inopiam tandem omnino occisam. Numorum honorem ei non defuisse, evincunt sex numi, præter hunc tuum, a Cl. *Patino* vulgati: unus deinde maximorum e numero, quem Ill. *Spanhemius*, hinc cum oppositis utriusque conjugis capitibus, inde cum Veneris *Cnidix* imagine proposuit. Atque hæc posterior rectius certe *Plautilla*, quam icon *Pietatis* congruebat.

XIV.

Tab. VI.
Num.XX.Patin.Imp.
p. 249.
Spanhem.
Tom. II.
p. 296.

PUB Moves, ut video, manum de Tabula, immo opusculo hoc toto, in cujus Tabulis senis Augustorum Gloriæ Politicæ mihi sane
Pars II. Cc spectā-

XV.

spectatum satis est, quod Comici veteres aiebant. Sed & Dialogi sui ejusmodi sunt, ut Antiquitatem doceant multam, mysteria Numorum plurima retegant, ad omnigenam virtutem vehementer hortentur. Qui proinde ipsi sibi ita plaudunt, ac tibi, ut e theatro excessurus, opus non habeas cum Terentio dicere: Plaudite. TULL. Arcis ego limitibus omnia conclusi: opto tamen, ut ampliora tibi Theatra se olim in Gazophilaciis regiis pandant. Tum vero mirabere: tunc Romam veluti postliminio fuscitatam obstupesces. Ego interim nullum dicendi Epilogum aptiorem fecero, quam si cum gravi oratione concludam, qua olim Ill. Lomenius, Briennæ comes, in novam Ursini Familiarum recognitionem Patinianam præloqui hunc in modum dignatus est.

„ NUMISMATA Breviaria sunt Antiquitatis: Fax historiæ:
 „ Supplementa priscae Fidei vacillantis, latebrosæ Lectionis Condimen-
 „ tum. Sed splendor illorum, & utilitas, præsertim inter admiranda
 „ æternæ Gentis se exerit: quia Urbis rerum Dominæ æquatur Maje-
 „ stati. Non solum Corpus, sed cadaver etiam nos sui admiratione
 „ percellit: ex ruderibus, & parietinis, ex ipso nomine inani afflatur
 „ veneratio: injuria temporis deturbata, sui cultum & horrorem spi-
 „ rant religiosum. Thermæ, Aquæductus, Amphitheatrales moles,
 „ Triumphales arcus testantur, vivere extinctis authoribus mori nescia
 „ monumenta. Quotus quisque tædia longæ viæ perfert, & emetitur
 „ immensa spatia itinerum, cui licuit in aprico ista perlustrare? Quam
 „ suave, inter Musei amœnitates attrectare elapsi ævi pignora, & cer-
 „ nere Romam Triumphantem? Non aliud fuit votum Antifitis cele-
 „ berrimi (*videl. D. Augustini.*) Papyraceum æquor fluxus suos habet,
 „ & refluxus: non omnia perumpunt, nec eunt chartæ in secula.
 „ Solum NUMISMA mortalitatem contemnit metalli perennitate. Quid-
 „ quid pagina multiplex, anxia, sollicita refert, hoc docta manus
 „ sculptoris exhibet: & juvat Pompeii & Bruti ora intueri. Quanta
 „ lux illorum actis ex illa inspectione? ita feriunt oculos simulacra,
 „ ut menti æternum infideant, quos referunt, species. Hic fileat
 „ grex imperitus, in judicia præceps: & parcat ea flocci
 „ facere, ad quæ caligat.

